

Dee Dee Bridgewater, slavna pjevačica 18. srpnja nastupa na Dubrovačkim ljetnim igrama

ŽELIM DA MOJ PRIMJER POTAKNE DOBRO U LJUDIMA

Jedna od najboljih pjevačica na današnjoj jazz sceni, Dee Dee Bridgewater, 18. srpnja će u 21.30 sati održati koncert na Dubrovačkim ljetnim igrama. Nastupit će uz Jazz orkestar HRT-a pod ravnanjem Andreasa Marinella, a na programu će biti jazz standardi što ih je snimila u raznim razdobljima karijere. Njezini su albumi proglašavani najboljim jazz ostvarenjima, a mnogi je proglašavaju nasljednicom slavne Elle Fitzgerald, kojoj je posvetila dvostruko Grammyjem nagradeni album »Dear Ella«.

Za album »Keeping Tradition« dobila je nagradu Django d'Or, album »Love and Peace: A Tribute to Horace Silver« nominiran je za nagradu Grammy, a dobio je nagradu »Billie Holiday« Francuske jazz akademije. Godine 1999. Dee Dee Bridgewater je proglašena veleposlanicom UN-a kao predstavnicom Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO), kroz koju aktivno sudjeluje u nastojanjima da se iskorijeni glad u svijetu.

Rad s legendama

Iako je veći dio karijere posvetila djelovanju uz male sastave, ostvarila je važne suradnje i projekte s jazz orkestrima. Nastupala je s Big Bandom sveučilišta Illinois, a poslije u New Yorku četiri godine s Thad Jones/Mel Lewis Big Bandom. Neprocjenjivo iskustvo stekla je pjevajući uz orkestar Lionela Hamptona, vibrafonista u čijem su orkestru stasale mnoge pjevačke zvijezde, primjerice Dinah Washington. »Bilo je divno pjevati uz orkestar Lionela Hamptona«, rekla je. »Bio je živući legenda. Obožavao je pozornicu, nastupe, svoj orkestar i glazbenike koji su u njemu svirali. Kroz suradnju s njima crpio je životnu energiju. Bilo je čarobno kreirati glazbu s njim.«

Dee Dee Bridgewater je postala poznatija nakon što je s Rayem Charlesom snimila uspješnicu »Precious Thing«. Poslije je ostvarila suradnje sa slavnim jazzistima poput Joea Passa, Raya Browna, Clarka Terryja, Dona Cherryja, Archiea Sheppa, Dizzyja Gillespiea, Maxa Roacha, Sonnyja Rollinsa, Dextera Gordona i Rolanda Kirka, a sudjelovala je i u projektima Normana Connorsa, Stanleya Clarka i skupine Loud Minority Franka Foster. No posebice je važna bila suradnja s glasovitim Horaceom Silverom kojem je posvetila jedan album, uvrstivši na njega i Silverove skladbe. Osim toga upravo je on za nju napisao tekstove svih pjesama koje je uvrstila na album. »Nikad nisam pomislila da bi on mogao gostovati na mojem albumu«, rekla je. »Bilo je to prvi put da je učinio tako nešto. Zahvaljujući našoj suradnji i na vlastitim albumima počeo je objavljivati tekstove pjesama. Drago mi je da svojim albumima osiguravam nove materijale mladim jazz pjevačicama koje tek dolaze na scenu, tako da se ne moraju stalno držati već prozvanih jazz standarda.«

To je bilo ludo!

Dee Dee Bridgewater je odrastala u glazbeničkoj obitelji. Njezin otac, trubač i glazbeni pedagog, svirao je u pratećem sastavu Dinah Washington, a majka joj je često puštala ploče Elle Fitzgerald, čija ju je glazba oduševljavala, što je utjecalo da odabere glazbeni poziv. Na Broadwayu, ali i diljem svijeta, nastupala je u predstavama »Sophisticated Ladies«, »Cosmopolitan Greetings«, »Black Ballad«, »Carmen Jazz« i »Cabaret«. Za ulogu Glinde u predstavi »The Wiz« dobila je nagradu Tony, a za ulogu u

predstavi »Lady Day« bila je nominirana za nagradu Laurence Olivier, u kategoriji najboljih glumica. Zahvaljujući iskustvima što ih je stjecala u kazalištu, postala je atraktivna jazz pjevačica, čiji su koncerti najzbudljivije vokalne predstave na recentnoj svjetskoj jazz sceni.

Upravo zato bliska joj je glazba Kurta Weilla kojem je posvetila album »This is New«. Na taj je CD uvrstila njegove skladbe, uglavnom nastale za Weillova boravka u SAD-u i to kroz suradnju s tamošnjim glazbenicima, u razdoblju od 1935. do 1950. Iskra je kresnula kad je uz mnoge druge, kao jedina umjetnica iz SAD-a, u Wrocławu, u Poljskoj, nastupila na proslavi stote obljetnice nastanka Weillove glazbe. »Čovječe, to je bilo ludo!«, rekla je. »Obožavam Weillovu glazbu. Izazovna je i zahtjevnija za svakog izvođača. Za mene je bila doista teška, jer ne drži se uobičajene metrike na koju sam navikla. Neprestano se događaju promjene. Posebice me oduševila raznolikost njegove glazbe koju sam u Wrocławu slušala u izvedbama glazbenika različitih žanrova, od opere, preko rocka, popa, punka, cabareta, do jazza, kojeg sam ja bila predstavnicom. No bez obzira na žanr i izvođače, melodije su uvijek zadržavale izvornu snagu. Mada nisam razumjela niti riječi od onoga što je pjevano – ostale su izvođačice pjevale na poljskom ili njemačkom – u svakoj sam pjesmi osjećala snažne emocije.

To sudjelovanje u nečemu novom i drukčijem ispunilo me uzbuđenjem i energijom, pa sam i sama poželjela učiniti nešto slično s njegovom glazbom. U to sam doba prikupljala skladbe za novi album i te sam večeri odlučila da će to biti album s Weillovom glazbom. Po povratku u SAD preslušala sam ne-

Živimo u velikom svijetu koji obuhvaća ljude raznih svjetonazora i običaja. Ne priliči da u 21. stoljeću ulazimo u izolaciju u kojoj će svatko biti sam i neće željeti s drugima dijeliti iskustva. Svojim pristupom i nastupima diljem svijeta s međunarodnim sastavima i glazbom koju donosim mogu uspješno komunicirati sa svima i pokazati da su suradnja i suživot mogući

Dee Dee Bridgewater

koliko albuma različitih izvođača koji su snimili Weillovu glazbu i na svakom od njih svjedočio mi se nekoliko skladbi. Tako sam odabrala materijal za album »This is New«, premda to nisu sve Weillove skladbe koje poznajem. Težila sam drukčijoj glazbi, neuobičajenoj za standardan jazz repertoar. Držala sam da bi bilo zgodno prikazati i drugu Weillovu stranu kako bih razbila predodžbu o njemu kao umjetniku isključivo vezanom za suradnju s Bertoltom Brechtom. Nisam htjela slijediti smjernice koje ukazuju na mračnu, tešku, depresivnu, satiričnu, negativnu sliku što je očituje Weillova glazba. Radije sam se odlučila za vedrije skladbe.«

Bavljenje glazbom Kurta Weilla nije jedini primjer njezine bliskosti s europskom glazbenom estetikom. Naime poput mnogih američkih jazz glazbenika, dugo je živjela u Parizu gdje je ostvarila suradnje s poznatim europskim jazz glazbenicima. Sve to utjecalo je i na njezino stvaralaštvo. »U Parizu sam se osjećala slobodnom«, rekla je. »Bilo je zanimljivo otkriti drukčiju kulturu. Francuska me primila raširenih ruku i omogućila da ostvarim sve svoje umjetničke ambicije. Uvjerena sam da ostali glazbenici ostaju ondje iz sličnih razloga. U Parizu se osjećate voljenima i poštovanima, ne morate misliti na boju svoje kože. U Francuskoj se osjećam građaninom svijeta. Moj su glazbeni ukus i estetika europski.

Europski glazbenici odgovaraju mojem glazbenom senzibilitetu. Imaju široku glazbenu izobrazbu utemeljenu na klasičnoj glazbi. Volim promicati jazz kao međunarodnu glazbu. Živimo u velikom svijetu koji obuhvaća ljude raznih svjetonazora i običaja. Ne priliči da u 21. stoljeću ulazimo u izolaciju u kojoj će svatko biti sam i neće željeti s drugima dijeliti iskustva. Svojim pristupom i nastupima diljem svijeta s međunarodnim sastavima i glazbom koju donosim mogu uspješno komunicirati sa svima i pokazati da su suradnja i suživot mogući. Možda moj primjer potakne dobro u ljudima. Do toga mi je najviše stalo.«

Zaljubljena u Mali

Na tragu takvog načina razmišljanja bio je projekt kroz koji je istraživala svoje korijene. Da bi ostvarila uvjerljive izvedbe, odlučila ih je kreirati na izvorištu i zato je otputovala u Afriku. Naime za album »Red Earth« snimila je obrade malijskih pjesama, kao i obrade jazz i srodnih standarda koji posredno ili neposredno korespondiraju s afričkom tradicijom, primjerice »Afro Blue«, »Footprints«, »Four Woman« i »Compared To What«. Dee Dee Bridgewater je u ta djela injektirala glazbene elemente koji dolaze iz afričke tradicijske glazbe i tako stvorila novi glazbeni jezik.

U realizaciji tog nauma veliku pomoć imala je od kulturnog malij-

skog pjevača, klavijaturista, skladatelja i aranžera Cheicka Tidiane Secka koji je odabrao glazbeni materijal vezan uz malijsku glazbenu tradiciju i okupio glazbenike za snimanje. »Cheick Tidiane Seck je bio moj vodič na putovanjima Malijem«, rekla je. »Odgovoran je i za sjedinjenje tih dvaju drukčijih kulturnih miljea – jazza i malijske glazbe. Integralni je dio stvaranja albuma »Red Earth«. Bez njega ga ne bismo mogli snimiti. Zahvaljujući njemu na snimanjima tih pjesama sudjelovali su afrički glazbenici, a on im je davao upute. Razgovarao je s njima na njihovu izvornom dijalektu bambara iz Malija, što ja nisam mogla. Svima nam je trebalo puno vremena da se naviknemo na stilove jedni drugih. Da bismo ostvarili taj poduhvat vježbali smo tri tjedna, pet dana tjedno. Priprema za snimanje tog albuma iziskivala je mnogo truda. Čak i kad smo započeli turneju tijekom koje smo predstavljali tu glazbu, s glazbenicima koji su odabrani za turneju bilo je jako teško djelovati. Trebalo nam je gotovo godinu dana da se počnemo osjećati opušteno. Latiti se tog posla bio je golem izazov. Od svih albuma koje sam dosad snimila na ovaj sam najviše ponosna. Kad bih trebala odabrati jedan album koji me određuje, bio bi to »Red Earth«. Voljela bih se vratiti u Mali i ponovno stvarati glazbu s malijskim glazbenicima. Nedostaje mi ta glazba.«

Davor HRVOJ